

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie

Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024

Zatwierdzam

Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Szczecinie

Spis treści

	Str.
I. Wprowadzenie.....	3
II. Podsumowanie działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Międzychód za okres miniony od 1.01.2005r. do 31.12.2014r	4
III. Charakterystyka naturalnych walorów przyrodniczych nadleśnictwa sprzyjających prowadzeniu edukacji	18
IV. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa	22
V. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa	30
VI. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa	34
VII. Wydawnictwa edukacyjne w nadleśnictwie	37
VIII. Ustalenia Komisji Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód	40
1. Powołanie Komisji	40
2. Protokół z pierwszego posiedzenia Komisji	42
3. Protokół z drugiego posiedzenia Komisji.....	47
IX. Program działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Międzychód na lata 2015 – 2024	51
X. Kronika działalności edukacyjnej	53

I. Wprowadzenie

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Lasy Państwowe, wynikającym z założeń „Polityki leśnej państwa” i przyjętych „Kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych”.

Stała i powszechna edukacja ma na celu:

- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu,
- budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników.

Cele edukacji leśnej należy realizować, opierając się na następujących treściach:

- budowa i funkcjonowanie ekosystemów leśnych,
- znaczenie lasu: ochronne, ekologiczne, produkcyjne i społeczne,
- zagrożenia i ochrona lasów,
- ochrona przyrody,
- zadania leśników i organizacji PGL Lasy Państwowe .

PROGRAM edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie, został opracowany na podstawie Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

Zadania dotyczące edukacji leśnej wynikają m. in. z Ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (tekst jednolity w Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.), Zarządzenia Nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.12.1994r. w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz „Polityki leśnej państwa”.

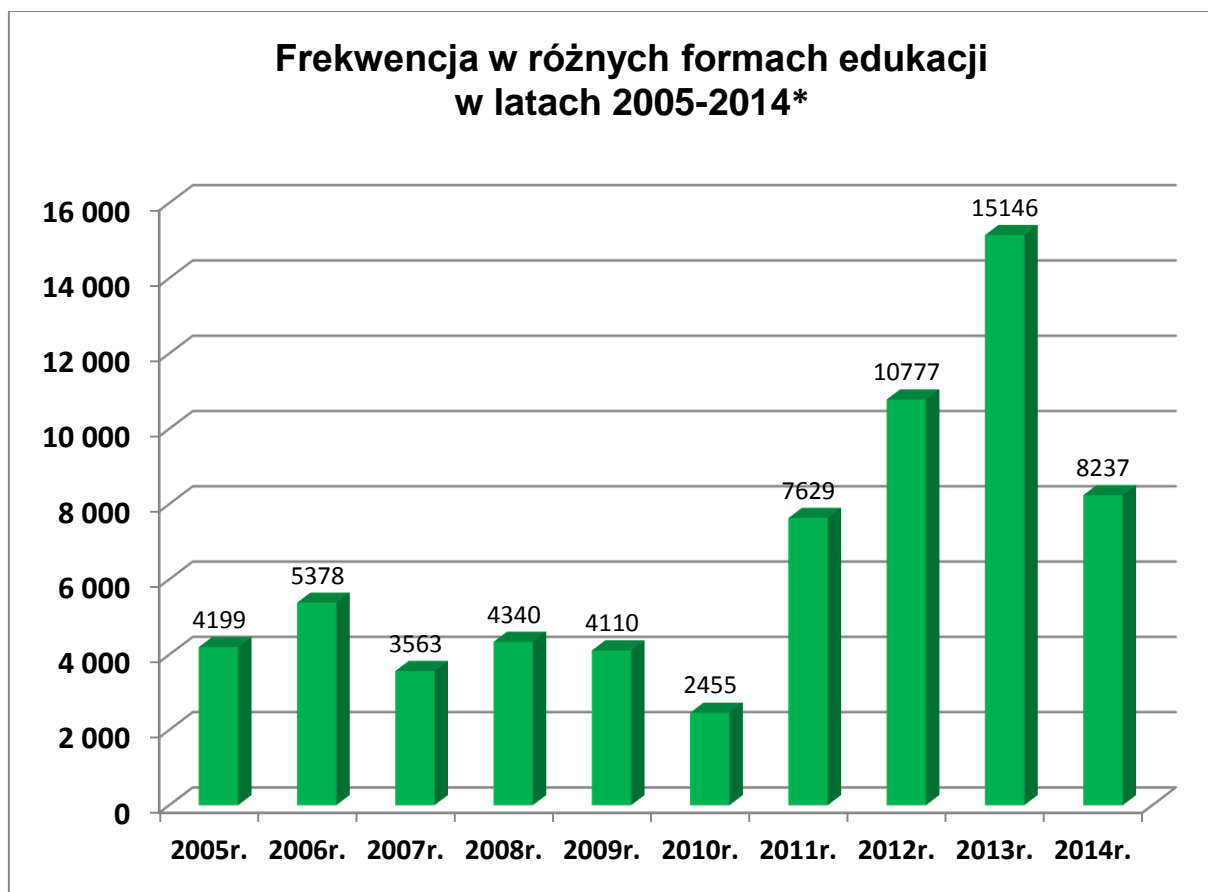
Dokument o nazwie „Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie” tworzony jest w nadleśnictwie, które później realizuje w praktyce wszystkie jego założenia. Zakres i zadania edukacji określone w PROGRAMIE uwzględniają lokalną uwarunkowania i potrzeby oraz - z drugiej strony - możliwości nadleśnictwa, w tym finansowe i kadrowe.

II. Podsumowanie działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Międzychód za okres miniony od 1.01.2005r. do 31.12.2014r.

Działalność edukacyjna w Nadleśnictwie Międzychód jest prowadzona od lat. Już w 2006 r. nasze zaangażowanie zostało docenione w Konkursie Jakości Usług organizowanym m.in. przez Tow. im. H. Cegielskiego, Wielkopolską Izbę Rzemieśniczą oraz Wielkopolskie Zrzeszenie Handlu i Usług i nagrodzone przyznaniem Certyfikatu „NAJLEPSZE W POLSCE”.

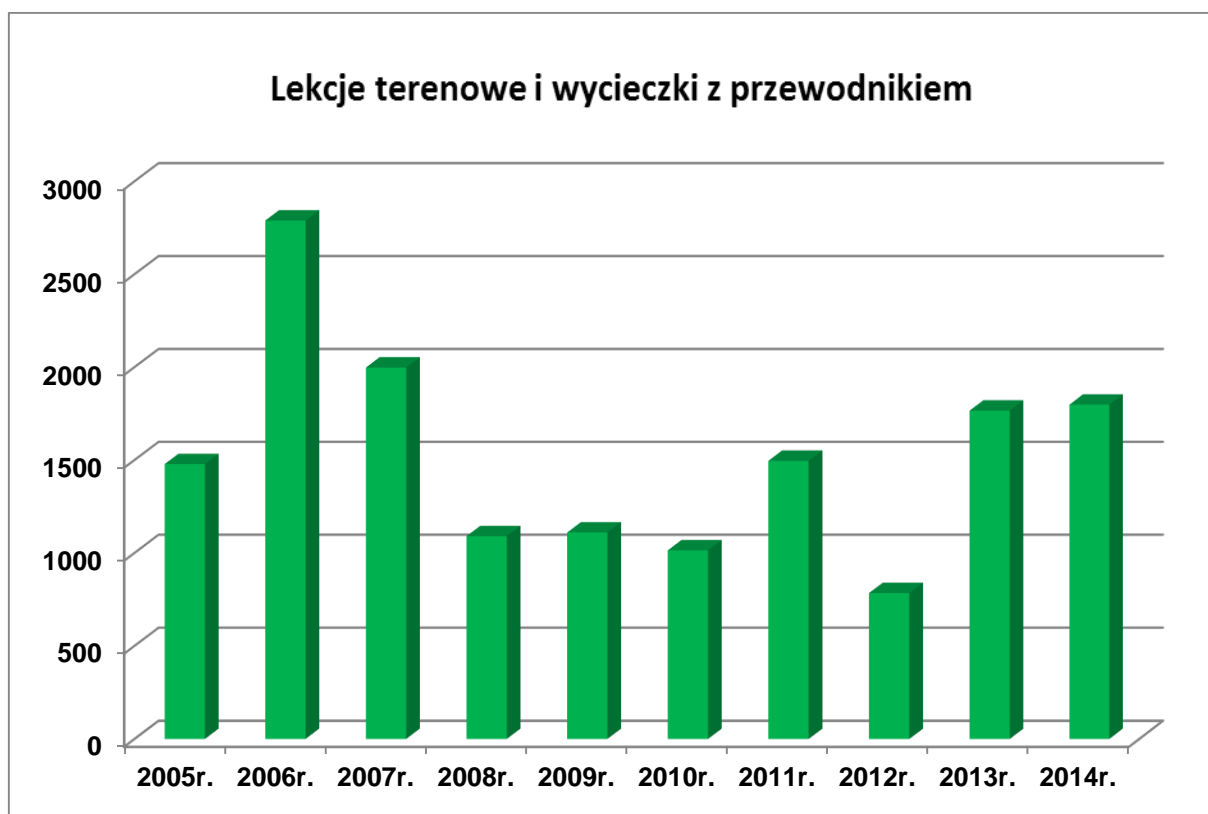

Edukacja leśna nabrała nowej jakości w 2010r., kiedy to nastąpiło otwarcie Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Mokrzcju. Jednym z efektów powstania Ośrodka było utworzenie stanowiska pracy dla osoby, która zajmuje się edukacją. Duży wachlarz tematyczny prowadzonych zajęć, liczne pomoce dydaktyczne oraz towarzysząca sieć obiektów edukacyjnych zachęcają dzieci, młodzież i dorosłych do korzystania z oferty nadleśnictwa.

*z wyłączeniem imprez masowych

Na przestrzeni ostatnich 10 lat realizacji PROGRAMU EDUKACJI społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód widać wzrost frekwencji w różnych formach edukacji. Wynika to ze wzrastającej świadomości ekologicznej społeczeństwa, chęci zdobycia wiedzy na temat gospodarki prowadzonej w Lasach Państwowych.

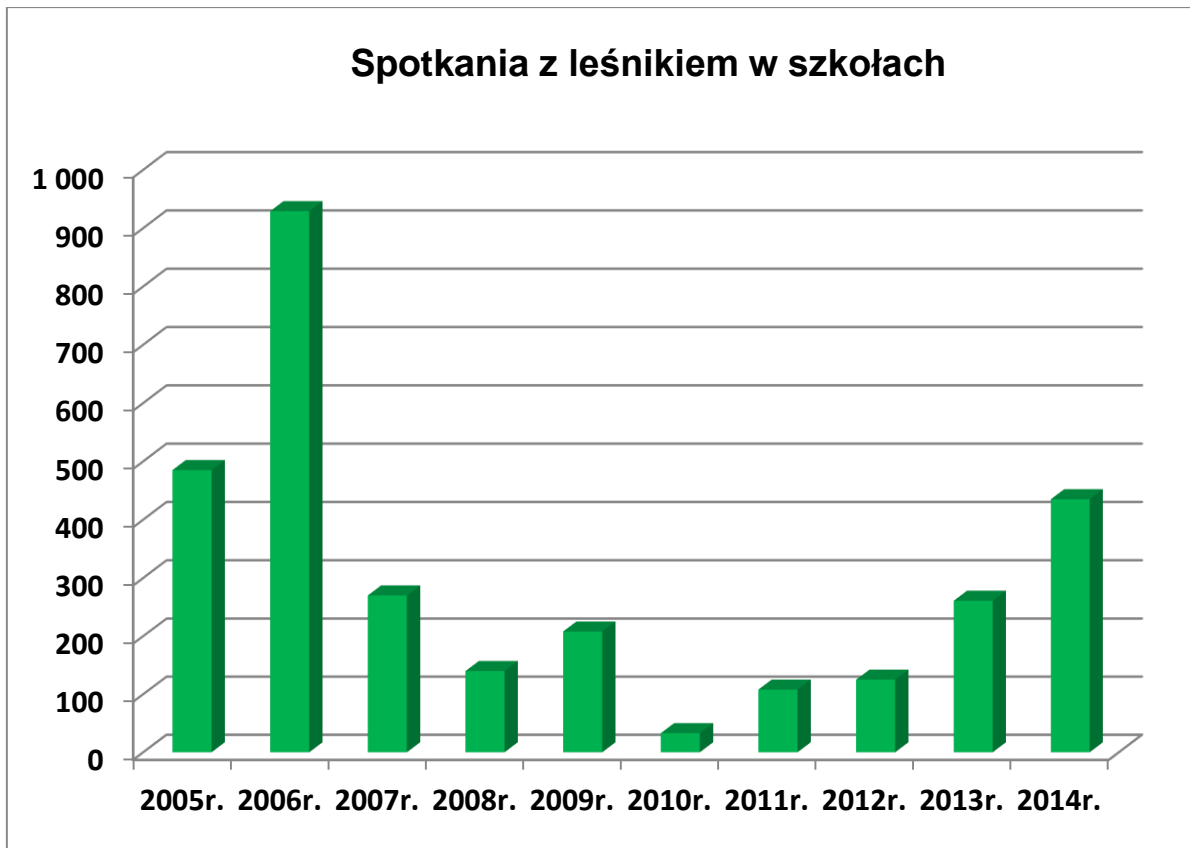

Jedną z form edukacji realizowaną przez Nadleśnictwo są lekcje terenowe oraz wycieczki z przewodnikiem. Duży wzrost zainteresowanych w 2006 roku wynika z otwarcia pieszej ścieżki dydaktycznej „Bobrowy zakątek”. Lekcje terenowe przeprowadzano również na ścieżce dydaktycznej w szkółce leśnej w Kaplinie oraz

w rezerwacie przyrody „Kolno Międzychodzkie”. Lekcje prowadzone są przez cały rok a uczestnikami są dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych, młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych i dorośli. Organizowano lekcje terenowe z zadaniami praktycznymi i grami dydaktycznymi: „Co to jest las?”, „Warstwowa budowa lasu”, „Wiosna w lesie”, „Jesień w lesie”, „Funkcje lasu”, „Leśnik gospodarzem lasu”, „Zasady zachowania w lesie”, „Ochrona

przeciwpożarowa”, „Charakterystyka Puszczy Noteckiej”, „Flora i fauna naszych lasów”, „Rozpoznawanie drzew i krzewów”, „ Szkołka leśna”.

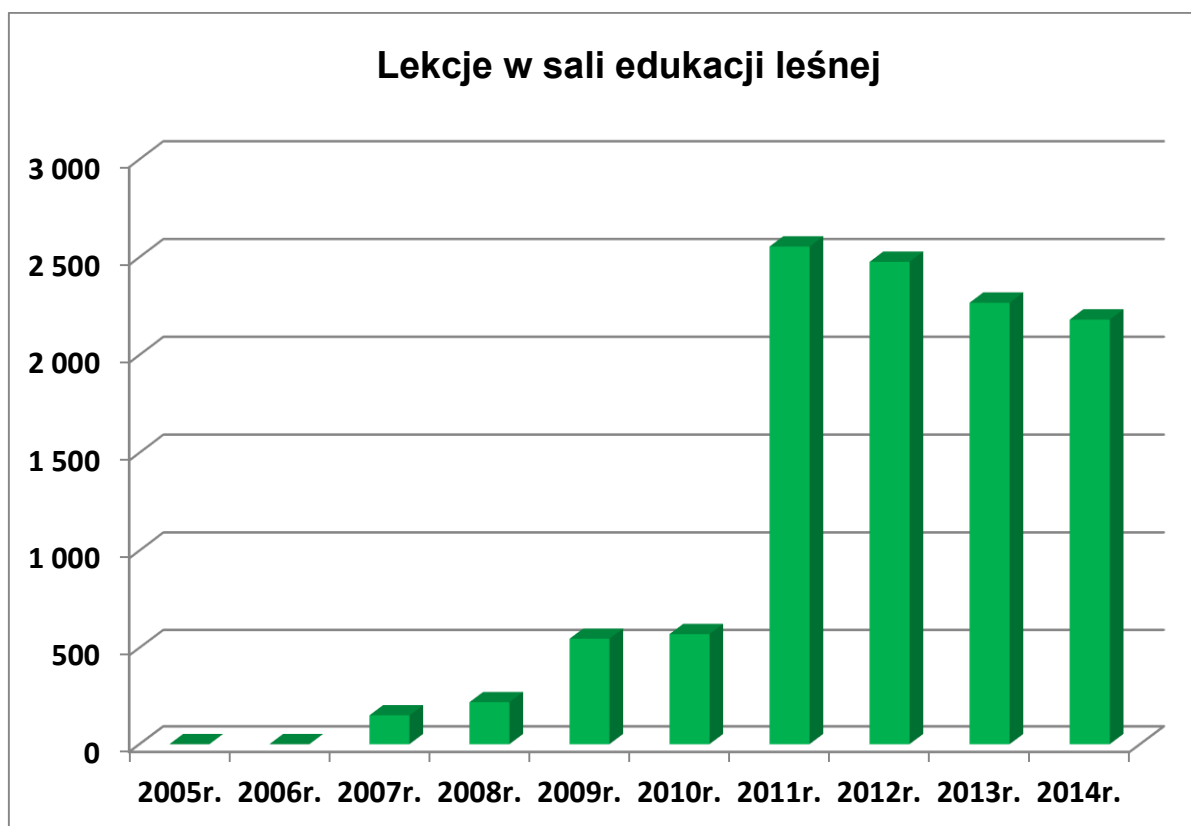

Spotkania z leśnikami w szkołach nie należą do częstych. Łatwiej i lepiej jest przybliżyć dzieciom czy młodzieży tematy leśne w lesie – im więcej zainteresowany zobaczy, dotknie, spróbuje tym na dłużej zapamięta, łatwiej zrozumie pewne zagadnienia. Leśnicy przeważnie prowadzą krótkie zajęcia w przedszkolach. Na spotkaniach w placówkach oświatowych odbywają się pogadanki, prezentacje multimedialne dotyczące roli lasu w życiu człowieka: „Formy ochrony przyrody”, „Puszcza Notecka”, „Co zagraża naszym lasom?”, „Funkcje lasu”, „Lasy w Polsce”, „Fauna i flora naszych lasów”, „Rozpoznawanie drzew leśnych”, „Jak zwierzęta przygotowują się do zimy” i inne (termin cały rok, adresaci: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, dorośli, Uniwersytet Trzeciego Wieku).

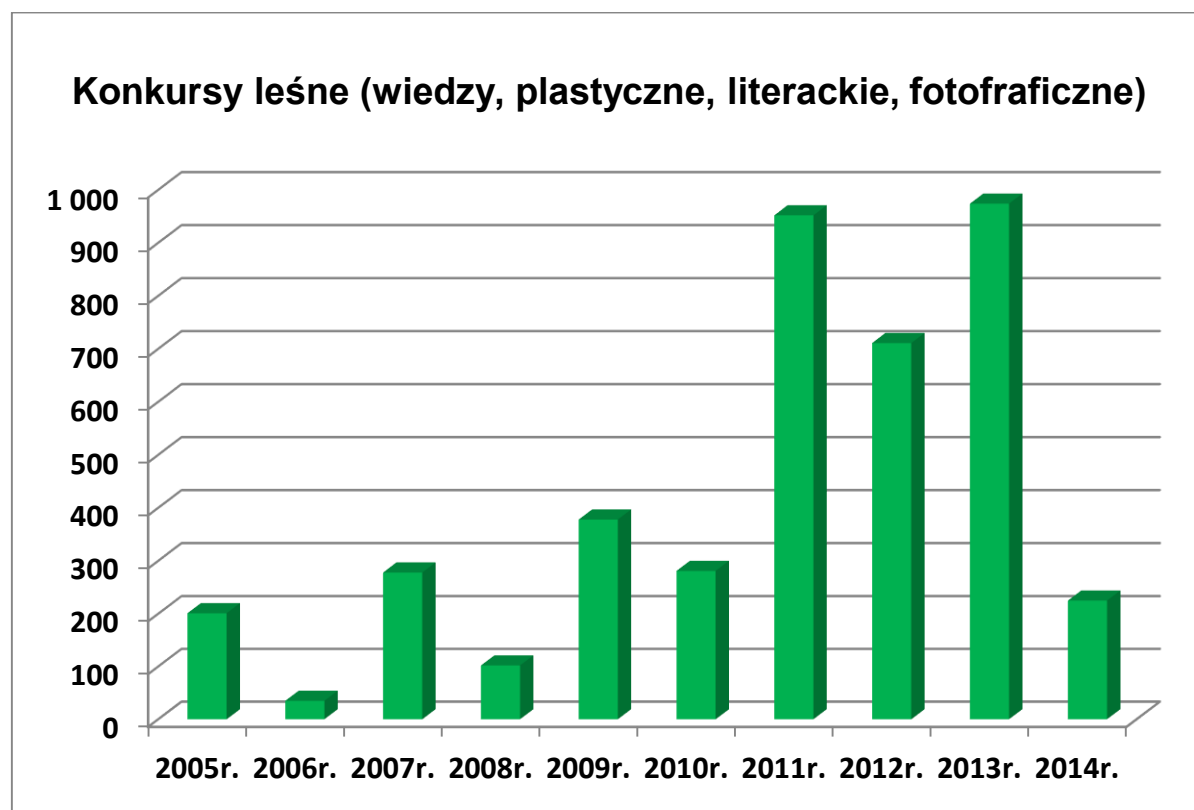

W związku ze ścisłą współpracą z Uniwersytetem Trzeciego Wieku Nadleśnictwo Międzychód co roku prowadzi wykłady w ramach roku akademickiego w Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie. Mają miejsce również wystąpienia na sesjach rad gminnych oraz spotkaniach w starostwach powiatowych. Organizowane są także spotkania z uczestnikami obozów harcerskich (termin: czerwiec – sierpień), z wędkarzami - prelekcje na temat utrzymania czystości nad wodami (cały rok), z gośćmi okolicznych agroturystyk.

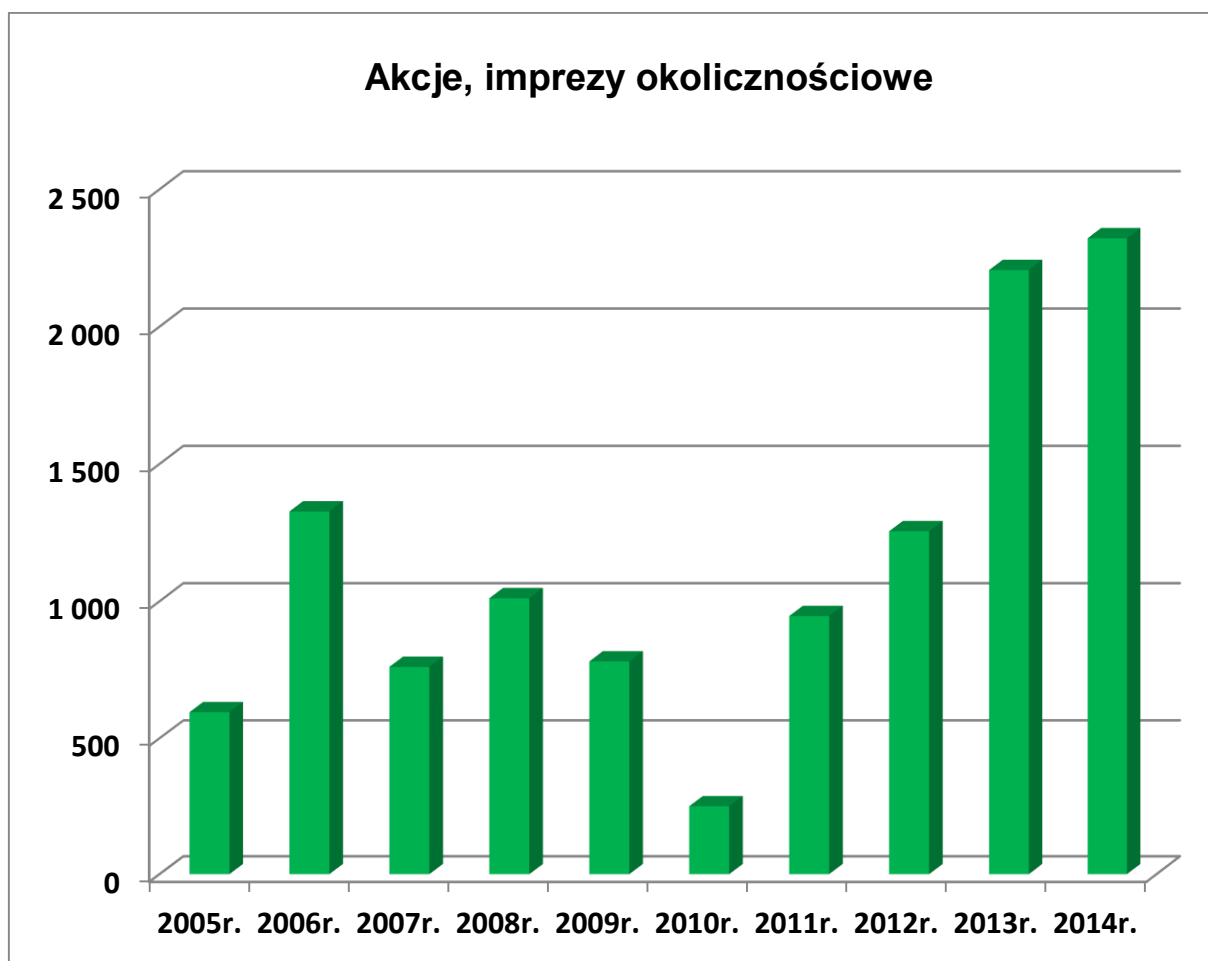
W 2007r. w byłej siedzibie Leśnictwa Mokrzec w związku z I Światowym Kongresem Międzychodzian otwarto „Izbę pamięci wsi Radusz”, która przyciągnęła pierwszych zwiedzających. Ponieważ eksponatów przybywało, a budynek potrzebował remontu powstał pomysł utworzenia Ośrodka Edukacji Ekologicznej. Przy użyciu środków zewnętrznych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu nr III „Środowisko przyrodnicze” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 oraz środków Lasów Państwowych udało się wyremontować i odpowiednio wyposażyć byłą leśniczówkę. Otwarcie nastąpiło w listopadzie 2010 roku. W kolejnych latach wzrost zwiedzających i biorących udział w zajęciach w sali edukacyjnej wskazuje na duże zainteresowanie tą formą edukacji. Najwięcej grup pojawiało się w czasie wiosennych i jesiennych miesięcy. Średnia wielkość grupy biorącej udział w zajęciach to 47 osób. Największą grupę uczestników stanowią uczniowie szkół podstawowych, następnie dorośli i przedszkolaki. Treści programowe poruszane na zajęciach w Ośrodku Edukacji Ekologicznej Mokrzec: historia leśnictwa na terenie Puszczy Noteckiej, historia Radusza - wsi, której nie ma, flora i fauna Puszczy Noteckiej, warstwowa budowa lasu, racjonalna gospodarka populacjami zwierzyny łownej, ochrona rzadkich gatunków roślin i zwierząt, Natura 2000, odnawialne i nieodnawialne źródła energii, zanieczyszczenie środowiska,

zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia wód (termin cały rok, adresaci: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, dorośli, Uniwersytet Trzeciego Wieku).

W ramach swojej działalności Nadleśnictwo Międzychód organizuje konkursy wiedzy leśnej, jak i plastyczne o tematyce przyrodniczej : np. „Cztery pory roku”, „Mój las”. Dużym zainteresowaniem cieszą się kolejne edycje konkursu przyrodniczo – ekologicznego (termin: maj/czerwiec, uczestnicy: szkoły podstawowe, gimnazja; współorganizator: Urząd Miasta i Gminy Międzychód). Organizowane były również kolejne edycje konkursu fotograficznego pt. „Pejzaże Puszczy Noteckiej (termin: maj-wrzesień, adresaci: gimnazja, szkoły średnie; współorganizator: Nadleśnictwo Sieraków, Starostwo Powiatowe Międzychód, Redakcja „Przeglądu Leśniczego”). Konkurs plastyczny z okazji Dni Sprzątania Świata organizował Pszczewski Park Krajobrazowy. Celem konkursów jest popularyzacja LKP „Puszcza Notecka” a także rozbudowanie i rozwijanie zainteresowań przyrodniczych i krajoznawczych oraz podnoszenie świadomości ekologicznej wśród młodzieży. Pojawiały się edycje ogólnopolskiego konkursu „Czysty las”, gdzie promowano właściwe zachowanie się w lesie. W roku 2013 odbył się konkurs plastyczny „ Ssaki leśne”- celem konkursu było zainteresowanie młodych mieszkańców gminy przyrodą, jej pięknem, biologią zwierząt. Obecnie jesteśmy współorganizatorami konkursu przyrodniczo - łowieckiego dla gimnazjalistów w Skwierzynie oraz konkursu „Przyroda Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego” (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kamionnie).

Wiele akcji na trwałe wpisało się w działalność Nadleśnictwa Międzychód, np.: akcja „Sprzątanie Świata” (termin: wrzesień, adresaci: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), „Dzień Ziemi”, akcje dokarmiania zwierząt (termin: styczeń, luty, grudzień, adresaci: przedszkola, szkoły podstawowe), „Święto Lasu”, Akcja „Zajęczek”, rajdy rowerowe, „Dzień Dziecka”, „Grzybobranie”, akcja „Ratujmy kasztanowce” (termin: październik, listopad, adresaci: szkoły podstawowe, gimnazja, harcerze), sadzenie lasu (termin: marzec/ kwiecień), „Święto Podgrzybka” (termin: wrzesień/październik), „Święto Wiosny” (termin: marzec, adresaci: szkoły podstawowe, gimnazja), rajdy rowerowe połączone z quizami przyrodniczymi (termin: kwiecień-czerwiec, uczestnicy: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne), rajdy piesze połączone z konkursami przyrodniczymi (termin: czerwiec, uczestnicy szkoły podstawowe, gimnazja), rajd „Zapałka” (termin: wrzesień, adresaci: harcerze, organizator: ZHP), „Święto Pieczonego Ziemniaka” (termin: wrzesień, uczestnicy: Przedszkole „Bajka”).

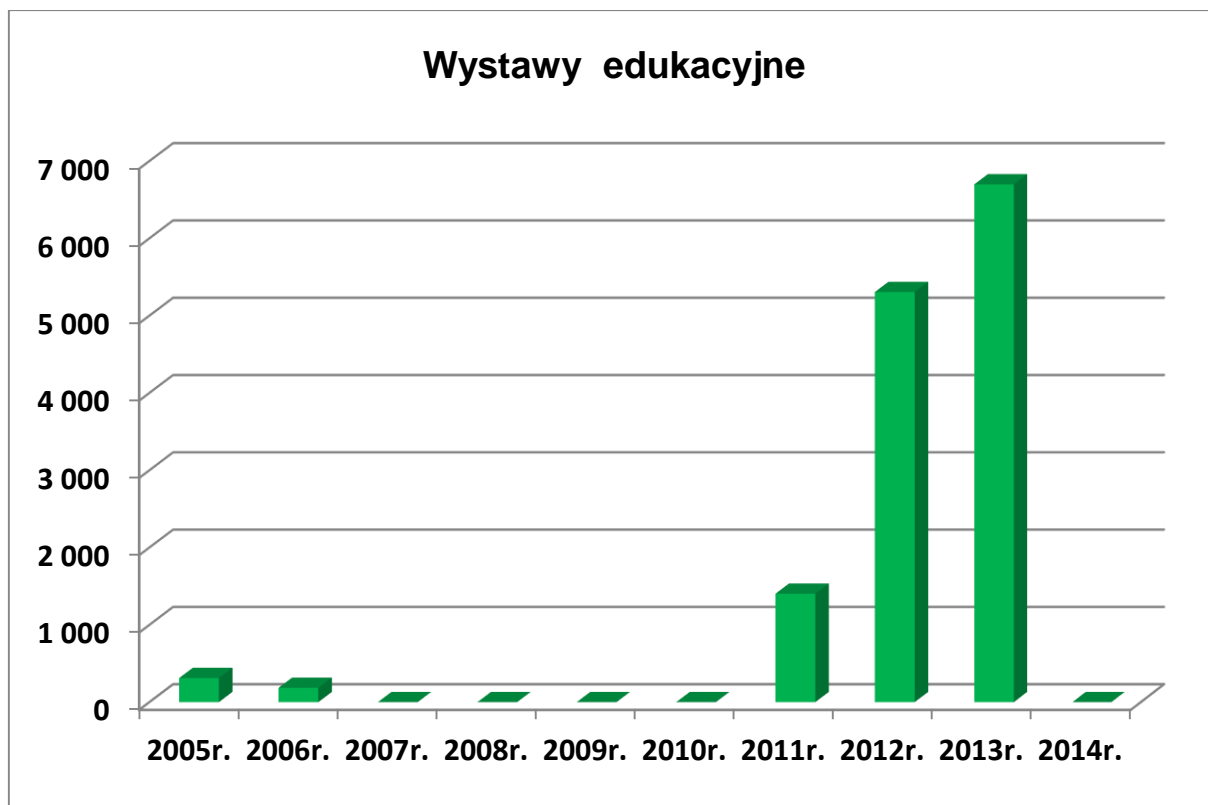

Nadleśnictwo brało udział w obchodach „Dni Międzychodu” i Światowych Kongresach Międzychodzin. Ważnym wydarzeniem była Konferencja Puszcza Notecka 2012 pt. „Człowiek - Las - Drewno”. Odbywały się również plenery malarskie „Puszcza Notecka”, z udziałem artystów z Litwy, Białorusi, Ukrainy i Polski. Nadleśnictwo Międzzychód przyjmowało delegacje leśników z Ukrainy. Raz w roku odbywa się uroczyste pasowanie na miłośnika przyrody (przedszkole). W roku 2006 odbył się Międzynarodowy Rajd Samochodowy po Puszczy Noteckiej. Wystąpienie odpowiedniej pokrywy śnieżnej jest wykorzystywane na organizowanie kuligów. Inne akcje to:

- 80. ogólnopolskie obchody Święta Lasu na terenie Nadleśnictwa Międzzychód, przy kamieniu z okresu międzywojennego upamiętniającym Pierwsze Święto Lasu,
- organizacja „Dni Edukacji Leśnej” (nadleśnictwo udostępniło ścieżkę dydaktyczną na terenie szkoły leśnej w Kaplinie, świetlicę w siedzibie nadleśnictwa wyposażoną w gabloty ze szkodnikami owadziemi oraz różne gry edukacyjne i pomoce dydaktyczne),
- współorganizacja XIII Forum Publicystów Krajoznawczych „Puszcza Notecka-Lubasz 2007”,
- zorganizowanie akcji przyjęcia dzieci z Białorusi – Fundacja Kresowa „Polonia”,
- przeprowadzenie Letniego Międzyuczelnianego Obozu Naukowego dla studentów

i opiekunów Uniwersytetu Szczecińskiego i Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku,

- akcja uświadamiania dzieci i młodzieży w zakresie szkodliwości wypalania traw, skutków pożarów i zaśmiecania środowiska naturalnego pod hasłem „Nie wypalaj i nie śmieć”,
- wizyty studentów leśnictwa z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (ćwiczenia terenowe z gleboznawstwa, użytkowania lasu),

W związku z organizacją konkursów plastycznych i rysunkowych dla najmłodszych powstał pomysł organizowania wystaw. Efektem plenerów malarskich na terenie LKP Puszcza Notecka stały się wystawy prac artystów.

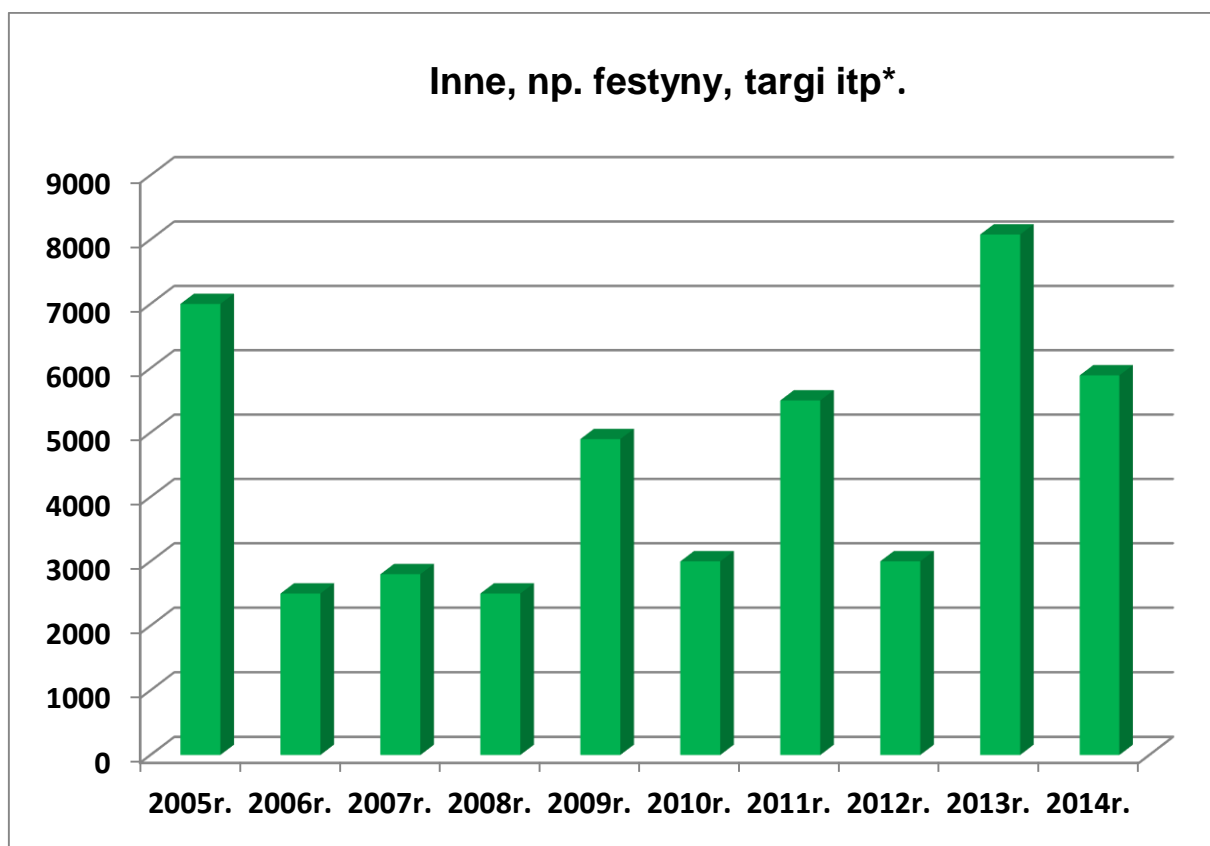
W roku 2011 odbyła się dwumiesięczna wystawa w Muzeum Regionalnym w Międzychodzie zorganizowana z pokonkursowych prac plastycznych; konkurs zorganizowano pod hasłem „Mój las” z okazji Międzynarodowego Roku Lasów 2011.

Miały również miejsce inne wystawy:

- wystawa obrazów z pleneru malarskiego LKP „Puszcza Notecka” w Pałacu w Wiejcach (2006r.),
- wystawa obrazów z pleneru malarskiego LKP „Puszcza Notecka” w Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej w Drezdenku (2006r.),
- wystawa obrazów z pleneru malarskiego LKP „Puszcza Notecka” w Muzeum Regionalnym w Międzychodzie (2005r.),
- wystawa obrazów z plenerów malarskich LKP Puszcza Notecka podczas Konferencji „LAS- CZŁOWIEK-DREWNO” (Prusim 2012),
- wystawa obrazów z plenerów malarskich LKP Puszcza Notecka w Domu Kultury w Przytocznej.

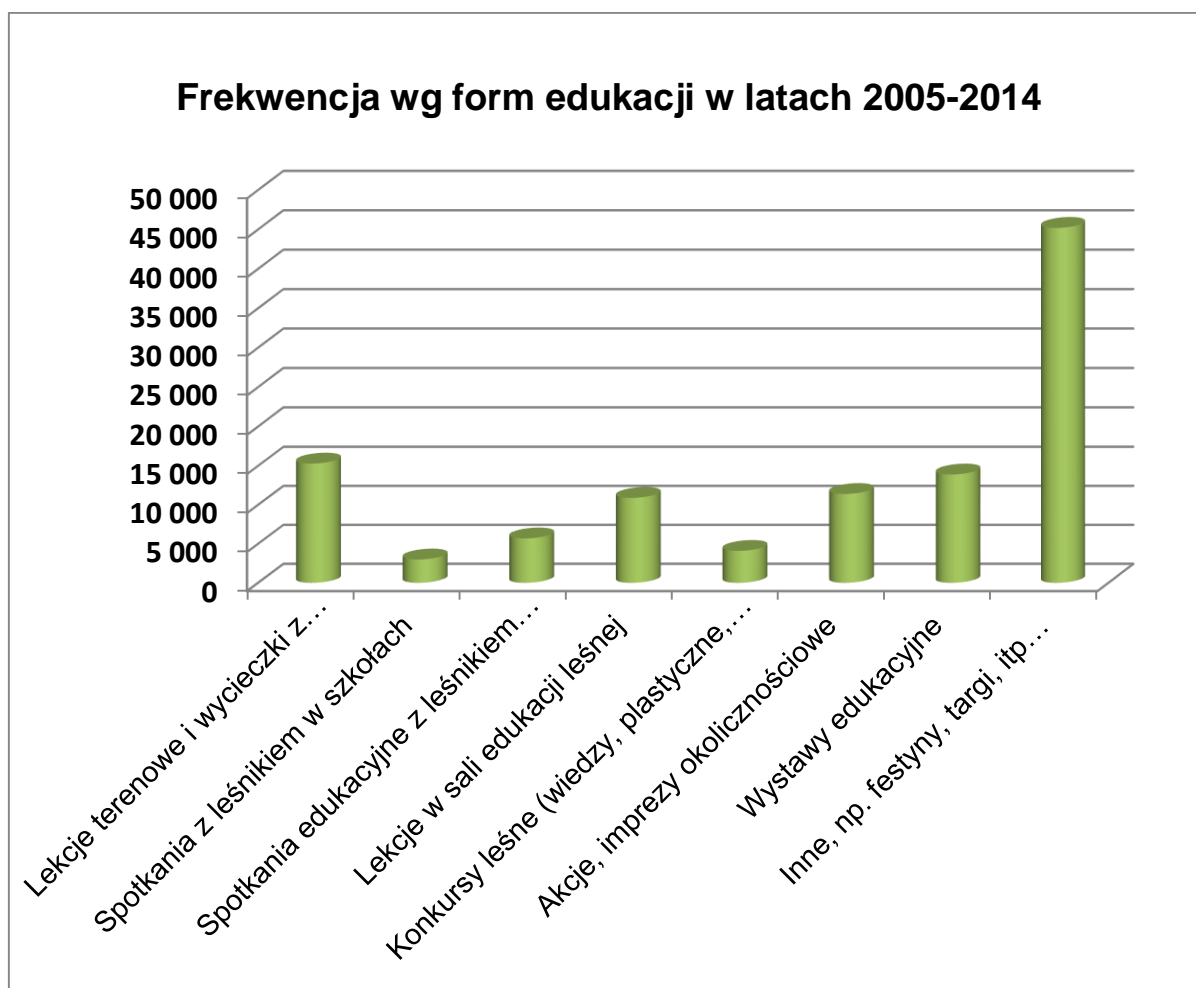

* frekwencja szacunkowa

Nadleśnictwo wzięło udział w Ogólnopolskim Forum Edukacji Ekologicznej Ekomedia Forum 2005, organizowanym podczas targów POLEKO 2005 (prezentacja własnego dorobku w zakresie edukacji ekologicznej).

Powyższy wykres obrazuje jak się kształtowała frekwencja na przestrzeni ostatnich 10 lat w ramach różnych form edukacji. Największym zainteresowaniem cieszyły się w czasie realizacji poprzedniego Programu „Lekcje terenowe”, „Wystawy edukacyjne” oraz „Lekcje w sali edukacji”. Spotkania z leśnikiem w szkołach należą do najmniej popularnych form.

Z realizacją edukacji leśnej łączą się również koszty. Średnioroczne koszty utrzymania obiektów edukacyjnych i wydatki przeznaczone na prowadzenie edukacji (np. pomoce dydaktyczne, nagrody w konkursach) wynoszą ok. 50 tys. zł.

Utworzona i udostępniona baza edukacyjna, to wielki sukces koncepcyjny, organizacyjny i wizerunkowy Lasów Państwowych. Sukcesy zobowiązują, potrzeby i możliwości wzrastają, nie można ulec złudzeniu zadowolenia. Czeka nas dalsza, intensywna praca również w zakresie poszukiwania nowych form i sposobów dotarcia do dzieci i młodzieży oraz do całego społeczeństwa dla dobra polskich lasów.

III. Charakterystyka naturalnych walorów przyrodniczych nadleśnictwa sprzyjających prowadzeniu edukacji

Nadleśnictwo Międzychód położone jest w północno-zachodniej części kraju. Usytuowane jest w południowej części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie i obejmuje południowo - zachodnią część Puszczy Noteckiej oraz kompleksy leśne na południe od rzeki Warty. Zgodnie z podziałem Polski na regiony przyrodniczo-leśne Nadleśnictwo Międzychód położone jest w granicach obszaru: Kraina III – Wielkopolsko-Pomorska.

Obszar Puszczy Noteckiej ukształtowany został w okresie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego i stanowi formacje pochodzenia wodno-lodowcowego. Tereny nadleśnictwa znajdują się w polu ścierania dwóch klimatów - kontynentalnego i morskiego.

Nadleśnictwo zajmuje powierzchnię 24,7 tys. ha. Dominują siedliska borowe stanowiące ponad 95 % powierzchni leśnej a podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Tereny nadleśnictwa to ulubione miejsca masowego wypoczynku. Tutejsze lasy goszczą chętnie wszystkich, którzy pragną kontaktu z naturą. Zapewniają to m.in. czyste wody jezior Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, wiele ośrodków rekreacyjnych i agroturystycznych, łowisk ryb, obfitość płodów runa leśnego.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Nadleśnictwo Międzychód przygotowało bazę edukacyjną w postaci Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Mokrczu, wiatę oraz leśne ścieżki dydaktyczne. Do prowadzenia zajęć edukacyjnych wykorzystuje się również ścieżki rowerowe oraz inne obiekty objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. Szeroka gama atrakcji stwarza doskonałe warunki dla wszelkich form edukacji i rekreacji oraz daje możliwość szerokiego wachlarza tematycznego dla prowadzenia edukacji.

Na terenie Nadleśnictwa znajduje się wiele form ochrony przyrody:

Rezerwat przyrody „Kolno Międzychodzkie”: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych fragmentu naturalnego lasu liściastego malowniczo położonego między jeziorami: Koleńskim i Kludno. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

Rezerwat przyrody „Dąbrowa na Wyspie”: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasu liściastego położonego na malowniczej wyspie Jeziora Lubikowskiego. Ponadto rezerwat stanowi ostoję ptactwa wodno-błotnego. Cały obszar podlega ochronie biernej.

Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyń”: celem jest zachowanie zbiorowisk roślinności torfowiskowej - zespołu torfowiska wysokiego z charakterystyczną fizjonomią i budową kępkowo - dolinkową wraz z całym zróżnicowanym bogactwem roślinności runa.

Pszczewski Park Krajobrazowy: celem ochrony przyrody parku jest w szczególności zachowanie charakterystycznych struktur geomorfologicznych krajobrazu pojeziernego, zachowanie aktualnego systemu hydrologicznego zlewni rzeki Obry i rzeki Kamionki, zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych w tym zwłaszcza siedlisk przyrodniczych rzadkich i zagrożonych, zachowanie dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego oraz rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspakajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Europejska sieć Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej, najważniejszych z punktu widzenia całej Wspólnoty. System ten nie ma zastępować systemów krajowych ale je uzupełniać – dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu (wg określonych kryteriów), a następnie objęciu skuteczną ochroną określonych obszarów. Dla każdego kraju określono listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszar Natura 2000. Podstawę do wybrania i ochrony obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie dyrektywy europejskie tzw.: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa.

Na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzychód znajduje się 6 obszarów zaliczonych do sieci Natura 2000:

- Ostoja Międzychodzko-Sierakowska,
- Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej,
- Jezioro Gościmskie,
- Rynna Jezior Obrzańskich,
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry,
- Puszcza Notecka.

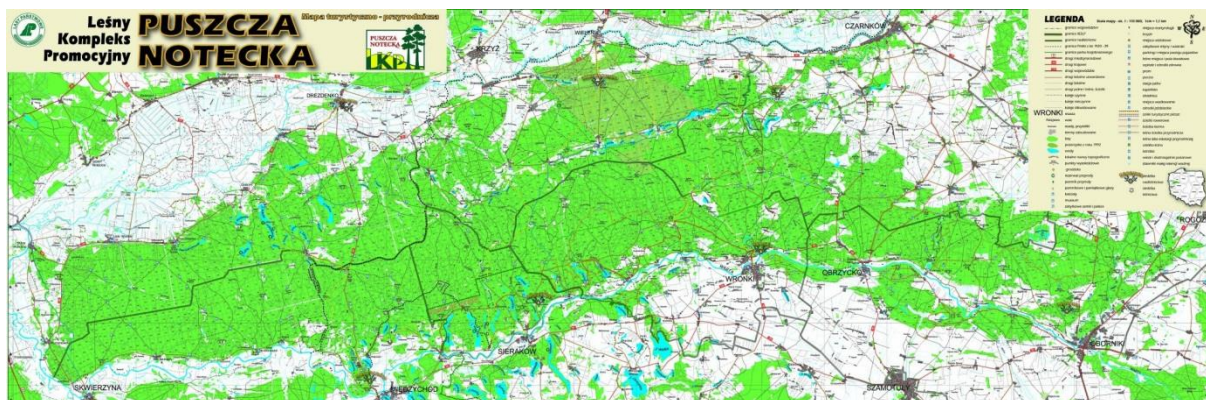
Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, drzewa okazałych rozmiarów, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródliska, jary oraz głązy narzutowe.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód znajdują się ustanowione odpowiednim aktem prawnym niżej wymienione pomniki przyrody: sosna zwyczajna (4 szt.), dąb szypułkowy (42 szt.), dąb bezszypułkowy (1 szt.), wiąz szypułkowy (11 szt.), klon zwyczajny (4 szt.), lipa drobnolistna (7 szt.), klon jawor (5 szt.), buk zwyczajny (2 szt.), jesion wyniosły (5 szt.), olsza czarna (2 szt.), grab zwyczajny (3 szt.), czereśnia ptasia (1 szt.), cis pospolity (2 szt.), jałowiec pospolity (1 szt.), głóg jednoszyjkowy (1 szt.), grupa drzew (10 szt.), grupa krzewów (1 szt.), bluszcz pospolity (3 szt.).

Na terenie nadleśnictwa jest 10 **użytków ekologicznych** zajmujących łącznie powierzchnię 38,73 ha. Użytki ekologiczne zasługują na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej np. naturalne zbiorniki wodne, bagna i torfowiska.

Do naturalnych walorów edukacyjnych nadleśnictwa należy ochrona gatunkowa roślin, ochrona gatunkowa grzybów i porostów, zwierząt oraz ochrona strefowa.

Nadleśnictwo Międzychód w większej części zostało włączone do **Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka”**, na podstawie Zarządzenia Nr 62 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14.10.2004r.

LKP „Puszcza Notecka” jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym.

Celem powołania LKP w myśl ogólnych założeń jest:

1. Wszechstronne rozpoznanie stanu biocenoz leśnych oraz kierunków zachodzących w nich zmian;
2. Trwale zachowanie i odtwarzanie naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej na podstawach ekologicznych;
3. Integrowanie celów trwałej gospodarki leśnej i aktywnej ochrony przyrody;
4. Promowanie wielofunkcyjnej i zróżnicowanej gospodarki leśnej;
5. Prowadzenie prac badawczych i doświadczalnych dla potrzeb gospodarki leśnej;
6. Doskonalenie form współpracy ze społeczeństwem w zakresie zarządzania lasami;
7. Doskonalenie funkcjonowania Służby Leśnej i edukacja społeczeństwa.

IV. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa

Tereny Nadleśnictwa Międzychód to doskonałe miejsce na wypoczynek w ciszy i spokoju, to wymarzony rejon dla osób ceniących wędrówki po leśnych ostępach i aktywnie spędzających czas. Tutejsze lasy chętnie goszczą tych, którzy pragną kontaktu z naturą. Zapewniają to czyste wody jezior Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, wiele ośrodków agroturystycznych, obfitość płodów runa leśnego. Puszczańskie lasy to słynne na całą Polskę królestwo grzybów. Dla turystów przygotowano miejsca postoju, miejsca biwakowania, punkt widokowy, szlaki turystyczne: piesze, rowerowe, konne. Obfitość tych atrakcji, a także walory przyrodnicze i historyczne Puszczy Noteckiej stwarzają doskonałe warunki dla wszelkich form rekreacji i edukacji. Nadleśnictwo Międzychód posiada sieć obiektów dydaktycznych oraz innych obiektów wykorzystywanych w edukacji leśnej dopasowanych do potrzeb odbiorców w różnym wieku.

Ośrodek Edukacji Ekologicznej Mokrzec

Jest to siedziba starej leśniczówki adaptowanej na cele edukacyjne. Budynek był domostwem nieistniejącej już największej, puszczańskiej wsi Radusz. Zebrane w jednym z pomieszczeń mapy, zdjęcia, dokumenty, przedmioty codziennego użytku chronią tą wieś przed zapomnieniem. W Ośrodku znajduje się sala przystosowana do prowadzenia zajęć z zakresu edukacji leśnej, wyświetlania filmów, prezentacji.

Umożliwia spotkania dzieci i młodzieży z leśnikami, organizowanie tematycznych pogadank, konkursów. Pomieszczenie uatrakcyjniła wystawa charakterystycznych gatunków ptaków i ssaków z wilkiem na czele. Interaktywna mapa Puszczy Noteckiej pozwala zdobyć wiele ciekawych informacji na temat

leśnych mieszkańców Puszczy, ochrony P-POŻ, sieci Natura 2000, Leśnego Kompleksu Promocyjnego, łowiectwa, rezerwatów przyrody. Oprócz tego w sali można podziwiać trofea myśliwskie, różne zdjęcia oraz inne pamiątki przekazane przez Koła Łowieckie dzierżawiące obwody na terenie Nadleśnictwa Międzychód. Jednorazowo Ośrodek jest w stanie przyjąć ok. 50 osób. Wejście do budynku, jak i pomieszczenia są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Obiekt jest otwarty dla indywidualnych zwiedzających w soboty w godzinach 10:00-14:00 (oprócz zimy), a w tygodniu w ciągu całego roku po uprzednim uzgodnieniu z Nadleśnictwem Międzychód.

W V edycji konkursu organizowanego w 2011 r. przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce Ośrodek Edukacji Ekologicznej Mokrzec zajął II miejsce w kategorii „Obiekt na terenach wiejskich o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym, bądź rekreacyjnym, który wykorzystuje tradycyjne walory wsi”.

Wiata edukacyjna przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej.

Oficjalne otwarcie wiaty nastąpiło w 2012 r. Wybudowana została w ramach projektu „Ochrona gatunków i siedlisk in situ w Nadleśnictwie Międzychód i Nadleśnictwie Łobez” i jest integralną częścią istniejącej już na tym terenie bazy edukacyjnej: Ośrodka Edukacji Mokrzec, ścieżki edukacyjnej w szkółce leśnej w Kaplinie i leśnej ścieżki dydaktycznej „Bobrowy zakątek” oraz ścieżki rowerowej „Śladami Radusza”. Obiekt wykonany jest z drewna a pokrycie dachowe z dachówki. Wnętrze wyposażono w drewniane stoły i ławy, z oświetleniem i dostępem do energii elektrycznej. W centralnym położeniu znajduje się miejsce na przygotowanie ogniska (metalowy grill). Wiata może pomieścić ok. 50 osób. Jest doskonałym miejscem na przeprowadzenie pogadarek, podsumowań lekcji terenowych, innych spotkań z możliwością przygotowania posiłków.

Leśna ścieżka dydaktyczna „Bobrowy zakątek” – położona w okolicach wsi Kaplin – długość 5 km – czas zwiedzania 2-3 godziny.

Ścieżka dydaktyczna „Bobrowy zakątek” jako rodzaj szlaku turystycznego, przebiegającego przez różne siedliska występujące w dolinie cieką wodnego wpływającego do Jeziora Młyńskiego. Ścieżka ta powstała z myślą zaprezentowania społeczeństwu, a zwłaszcza młodzieży szkolnej walorów przyrodniczych i kulturowych fragmentu Puszczy Noteckiej. Wędrując wyznaczonym szlakiem można poznać charakterystyczne puszczańskie siedliska, zapoznać się ze składem

gatunkowym tutejszych drzewostanów, niektórymi zagadnieniami z zakresu gospodarki leśnej oraz historią Puszczy.

Ścieżka zlokalizowana jest w pobliżu wsi Kaplin. Jej początek znajduje się przy szkółce leśnej. Ścieżka przebiega przez urokliwe tereny Leśnictwa Mokrzec. Ma ona kształt pętli, na której zlokalizowano 11 przystanków :

1. Murawa napiaskowa,
2. Jezioro Młyńskie,
3. Stara osada,
4. Młyn,
5. Olsy,
6. Orientacja w lesie,
7. Jakie to drzewo,
8. Bobry,
9. Święto Lasu,
10. Od uprawy do starodrzewia,
11. Szkółka leśna.

Leśna ścieżka dydaktyczna w szkółce leśnej Kaplin – położona w okolicach wsi Kaplin - długość 1,5 km – czas zwiedzania 0,5-1 godziny.

Ścieżka zaprojektowana jest głównie dla dzieci przedszkolnych oraz szkół podstawowych. Wyposażenie ścieżki to: wiata, estetyczne, kolorowe, trwałe tablice na ścieżce. Ścieżka posiada szeroki zakres zagadnień do przedstawienia:

1. Leśne przedszkole,
2. Leśny budzik,
3. Chrust,
4. Mikoryzy,
5. Wędrówki drzew,
6. Zwierzęta naszych lasów,
7. Główne nisze pokarmowe,
8. Użytkowanie lasu,
9. Gospodarka zbędnymi materiałami,
10. Produkcja szkółkarska.

Ważnym i cennym obiektem edukacyjnym jest również założona w 1985 roku sama szkółka leśna znajdująca się na terenie leśnictwa Mokrzec. Na powierzchni produkcyjnej 5,5 ha funkcjonuje 6 kwater, na której rocznie produkuje się około 3 mln sadzonek gatunków lasotwórczych, domieszkowych, krzewów biocenotycznych w tym również gatunków ozdobnych. Taka ilość sadzonek w pełni pokrywa zapotrzebowanie Nadleśnictwa Międzychód na materiał zalesieniowy i odnowieniowy. Sadzonki produkuje się w gruncie oraz w niewielkiej ilości w pojemnikach z zakrytym systemem korzeniowym, co umożliwia ich wysadzanie w ciągu całego sezonu wegetacyjnego. Na szkółce znajdują się różnego rodzaju sprzęt i maszyny szkółkarskie oraz deszczownia. W obiekcie prowadzone są zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Poziom trudności tematyki jest dobierany do poziomu wiekowego zwiedzających. Przybliża się tu przede wszystkim tematykę produkcji sadzonek, specyfiki szkółkarstwa, selekcji i nasiennictwa .

Do celów prowadzenia edukacji wykorzystywane są także m.in.:

Ścieżka rowerowa „Śladami Radusza” – położona na terenie leśnictw Mokrzec, Kamień i Sowa Góra

- szlak żółty – 14km
- szlak niebieski – 23 km

Trasę wykonano w 2008 r. korzystając z dofinansowania Urzędu Miasta i Gminy Międzychód, przy współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej. Na trasie znajdują się tablice edukacyjne:

1. Od uprawy do starodrzewia,
2. Święto Lasu,
3. Krajobraz polodowcowy Puszczy Noteckiej,
4. Pożary,
5. Strażnica,
6. Powierzchnie doświadczalne,
7. Puszcza Notecka,
8. Osadnictwo olęderskie,
9. Historyczne centrum Radusza,
10. Gospodarstwo.

Ścieżka rowerowa „Kopalnia Wanda”- jest doskonałym przedłużeniem i uzupełnieniem ścieżki rowerowej „Śladami Radusza”, długość 8,6 km; Ścieżka ta powstała, aby ocalić od zapomnienia nieistniejącą już na terenie Nadleśnictwa Międzychód, kopalnię węgla brunatnego „Wanda”. Była to kopalnia głębinowa z wydobywaniem dobowym 200 ton i funkcjonowała do 1939 r. w Zatomiu Nowym. Ścieżka powstała 2011 r. przy współpracy z Sołectwem Zatom Nowy i Stowarzyszeniem Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej .

Ścieżka rowerowa „Szlak powstań narodowych 1769-1919” – ma około 75 km długości – przebiega przez miejsca zrywów powstańczych znajdujących się między innymi na terenach Nadleśnictwa Międzychód.

Ścieżka posiada trzy pętle:

1. PĘTLA MIĘDZYCHODZKA (Bielsko, Kolno, Ławica, Popowo, Prusim, Kamionna, Mniszki, Gralewo, Kamionna, Międzychód),
2. PĘTLA KWILECKA (Kwilcz, Mechnacz, Popowo, Chalin, Śrem, Kurnatowice, Mościejewo, Orzeszkowo),
3. PĘTLA SIERAKOWSKA (Sieraków, Ławica, Popowo, Chalin, Śrem, Góra, Grobia, Sieraków).

Ścieżka jest efektem wspólnego działania Gmin Międzychód, Sieraków, Kwilcz, Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej oraz Nadleśnictw: Sieraków, Międzychód i Bolewice.

Rezerwat przyrody „Kolno Międzychodzkie”

Położony pomiędzy jeziorami Kludno i Koleńskim rezerwat utworzono w 1959r. i obejmuje on powierzchnię 14,77 ha, gdzie przedmiotem ochrony jest liściasty las naturalny z imponującymi okazami dębów. Przy wejściu do rezerwatu ustawiono tablice z opisem obiektu, znajduje się tu również drewniana kładka umożliwiająca przejście przez rzekę Kamionkę.

V. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Pszczewie

Rolę zaplecza dydaktyczno-naukowego Pszczewskiego Parku Krajobrazowego spełnia zbudowany w 1999 roku budynek Ośrodka Edukacji Przyrodniczej, położony w pobliżu jeziora Szarcz w Pszczewie. Na wyposażenie budynku składają się: sala konferencyjna (max. 60

miejsc siedzących), sala ekspozycyjno-dydaktyczna (25 miejsc siedzących), pracownia biologiczno-chemiczna (15 stanowisk mikroskopowych), pokoje gościnne (26 miejsc noclegowych), zaplecze kuchenne (dla pobyków indywidualnych, grupy zorganizowane - posiłki poza Ośrodkiem lub w formie cateringu), a także wjazd dla wózków osób niepełnosprawnych (tylko w części przyziemnej budynku, do sali ekspozycyjnej). W sali ekspozycyjnej zobaczyć można stałą wystawę o tematyce przyrodniczej, a najmłodsi mogą pobawić się układając prawidłowo elementy tablic edukacyjno-przyrodniczych. Aby uatrakcyjnić otoczenie wokół budynku utworzono kilka zewnętrznych ekspozycji edukacyjno-przyrodniczych, wśród których na uwagę zasługuje: ogród dendrologiczny, staw dydaktyczny, poletka upraw, ogródek meteorologiczny, ekspozycja skrzynek lęgowych, oraz „mini” ścieżka przyrodnicza. Dla grup dzieci i młodzieży przebywających na zajęciach w Ośrodku zorganizowano: miejsce na ognisko, boisko do siatkówki i plac zabaw dla dzieci.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie

Głównym zadaniem Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Chalinie jest prowadzenie edukacji przyrodniczej dla dzieci i młodzieży, ale odbywają się tu również liczne kursy, warsztaty, konferencje, spotkanie integracyjne i inne. Ośrodek tworzy: odrestaurowany stary dwór, nowo wybudowana baza noclegowa, park przydworski oraz kilkuhektarowy teren pełniący funkcję dydaktyczno-rekreacyjną.

Ośrodek dysponuje:

- 40 miejscami noclegowymi w hotelu i 12 miejscami na poddaszu w zabytkowym dworze,
- salą konferencyjno-konsumpcyjną na 100 osób,
- salą dydaktyczną dla 30 osób ze sprzętem audiowizualnym,
- salą wystawienniczą prezentującą kolekcje spreparowanych zwierząt, zbiorów owadów w gablotach, poroży, itp.,
- wielofunkcyjnym pomieszczeniem piwnicznym,
- imitacją jaskini w piwnicach dworu,
- wigwamem na 60 osób,
- boiskiem sportowym do koszykówki,
- placem zabaw,

- ogrodem zielono-kwiatowym pełniącym funkcje dydaktyczne,
- 3 ścieżkami dydaktycznymi wyznaczonymi o pobliżu OEP Chalin:
  - „Ścieżka dydaktyczna Jary koło Chalina”,
  - „Ścieżka dydaktyczna w parku dworskim w Chalinie i nad Jeziorem Śremskim”,
  - „Ścieżka dydaktyczna nad Jeziorem Małym w Chalinie”.

Korzystając z oferty OEP Chalin można wziąć udział w:

- wycieczkach przyrodniczych z przewodnikiem po Sierakowskim Parku Krajobrazowym i Puszczy Noteckiej (Doliną Kamionki, na wydmy w Puszczy Noteckiej, do rezerwatów przyrody: „Czaple Wyspy”, „Cegliniec” Mszar nad Jez. Mnich”, „Buki nad Jez. Lutomskim”),
- wycieczkach po zabytkach kulturowych Sierakowskiego Parku Krajobrazowego (Zamek Opalińskich, kościół pobernardyński w Sierakowie),
- zajęciach z kowalstwa i obróbki gliny.

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach to założony w wyremontowanych dawnych budynkach folwarcznych ośrodek, w którym można zobaczyć warsztaty pokazowe ginących zawodów - kowalski, szewski, garncarski, wikliniarski, stanowisko pszczelarza, sprzęty dawnego gospodarstwa domowego oraz poznać pracę rolnika i dawne maszyny rolnicze. W warsztatach tych można spróbować ulepić gliniane naczynia, zrobić wiklinowy koszyk, zobaczyć wyrób gwoździ czy prace szewca. Co ciekawe Ośrodek przygotowany jest na zajęcia nie tylko latem - pokazy zaplanowane są tak, by każda pora roku, zgodnie z rytmem prac polowych stanowiła atrakcję turystyczną. W Mniszkach można zorganizować też spotkanie dla dużych grup turystów, z cateringiem i potraktować to miejsce jako bazę wypadową do Doliny Kamionki. Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej rozpoczęło działalność w roku 2007r. Prace początkowe polegały na stałym doposażaniu obiektów i wystaw. Dziś - dzięki wielkiej ofiarności mieszkańców posiada bardzo bogate wyposażenie (ponad 90 procent zgromadzonych eksponatów to dary i depozyty, często rodzinne pamiątki, przekazywane z okolicznych gospodarstw). Przy współpracy Klubu Integracji Społecznej, Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy powstała także możliwość zrealizowania programu zatrudnienia, dzięki któremu w Centrum pracują osoby bezrobotne będące jednocześnie mieszkańcami Mniszek i okolicznych miejscowości.

VI. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód znajduje się wiele szkół i przedszkoli z którymi współpracujemy od wielu lat .

Przedszkola:

- Przedszkole nr 1 w Międzychodzie Miłośników Przyrody,
- Przedszkole nr 2 w Międzychodzie z Oddziałem Integracyjnym im. Czesława Janczarskiego,
- Przedszkole nr 3 w Międzychodzie im. Jana Brzechwy,
- Przedszkole nr 4 w Międzychodzie im. Kubusia Puchatka,
- Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Międzychodzie,
- Przedszkole „Bajka” w Bielsku,
- Przedszkole w Łowyniu,
- Przedszkole w Kamionnie,
- Przedszkole w Przytocznej

Szkoły Podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Międzychodzie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Międzychodzie,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Kamionnie,
- Szkoła Podstawowa w Łowyniu,
- Szkoła Podstawowa w Wierzbnie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Międzychodzie

Gimnazja:

- Gimnazjum nr 1 w Międzychodzie,
- Gimnazjum nr 2 w Międzychodzie,
- Gimnazjum w Łowyniu,
- Gimnazjum w Przytocznej
- Gimnazjum w Skwierzynie

Szkoły ponadgimnazjalne:

- Liceum Ogólnokształcące w Międzychodzie,
- Zespół Szkół nr 1 w Międzychodzie,
- Zespół Szkół nr 2 w Międzychodzie,

- Zespół Szkół nr 3 w Międzychodzie

Najlepszymi i głównymi partnerami w edukacji leśnej społeczeństwa są miejscowe przedszkola i szkoły. Dyrekcje szkół i nauczyciele przedmiotów przyrodniczych najlepiej orientują się w potrzebach i brakach w edukacji leśnej uczniów.

Ważnymi partnerami w edukacji leśnej społeczeństwa są także:

- Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie,
- Urząd Gminy w Przytocznej,
- Urząd Miasta i Gminy w Drezdenku,
- Urząd Gminy w Pszczewie,
- Urząd Miejski w Skwierzynie,
- Urząd Miasta i Gminy w Sierakowie,
- Urząd Gminy w Kwilczu,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego,
- Starostwo Powiatowe w Międzychodzie,
- Pszczewski Park Krajobrazowy,
- Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie,
- Dom Kultury w Przytocznej,
- Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Międzychodzie,
- Uczniowski Klub Sportowy „MIKST” Międzychód,
- Międzychodzki Klub Sportowy „SOKÓŁ”.

oraz organizacje i stowarzyszenia pozarządowe:

- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej,
- Oddział PTTK Ziemi Gorzowskiej,
- Zarząd Okręgu LOP w Gorzowie Wlkp.
- Fundacja Olendrzy Dla Polski,
- Katedra Nauki o Drewnie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu,
- Stowarzyszenie Artystyczne I Integracji Europejskiej w Szczecinie,
- Fundacja Gawrońskich,
- Polski Związek Łowiecki: koła łowieckie: „Pantera”, „ Ponowa”, „Jeleń”, „Żuraw”, „Celuloza”, „Lis”, „Sokół”, „Szarotka”,
- Związek Harcerstwa Polskiego,

- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Muzeum Regionalne w Międzychodzie,
- Liga Ochrony Przyrody oddział w Międzychodzie,
- Polski Związek Wędkarski,
- Rada Naukowo-Społeczna LKP Puszcza Notecka,
- Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Międzychodzie,
- Komitet Ochrony Orłów – region wielkopolski,
- Stowarzyszenie „SOS dla Puszczy Noteckiej” w Lubiatowie
- Stowarzyszenie „Alternatywa” w Międzychodzie,
- Związek Podhalan w Międzychodzie,
- Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Międzychodzie,
- Stowarzyszenie Dla Ochrony I Promocji Zdrowia Psychicznego „BĄDŹMY RAZEM”
w Międzychodzie,
- Wielkopolski Inspektorat Sanitarny,
- Dom Pomocy Społecznej w Szarczu,
- Stowarzyszenie Nowy Międzychód.

Nadleśnictwo Międzychód może liczyć na współpracę z mediami

Prasa, radio, telewizja, internet:

- „Informator Międzychodzki”,
- „Gazeta Lubuska”,
- „Głos Wielkopolski”,
- „Pojezierze”
- „TYDZIEŃ MIĘDZYCHODZKO-SIERAKOWSKI”
- „PRZEGLĄD LEŚNICZY”
- „Las Polski”
- „Głos Lasu”
- „Monitor Wielkopolski”
- TVP 3 POZNAŃ,
- TVP 3 LUBUSKA
- www.zachod.pl/radio-zachod/
- <http://miedzychod.naszemiasto.pl/>

VII. Wydawnictwa edukacyjne w nadleśnictwie

A. Wydawnictwa własne

- kalendarze ścienne – 13 planszowe (z własnymi zdjęciami o różnej tematyce „Grzyby”, „Zwierzęta”, „Krajobrazy”, dane teleadresowe Nadleśnictwa, logo Lasów Państwowych, logo Leśnego Kompleksu Promocyjnego),
- folder Nadleśnictwa Międzychód wydany w nakładzie 3 tys. szt. autorstwa Zbigniewa Pajewskiego i Lecha Jankowiaka,
- folder Nadleśnictwa Międzychód wydany w 2002 r. w formie składanki- format – 60/21 cm (6 składek) w nakładzie 3 tys. szt. autorzy: tekst Rafał Kaczmarek, Elżbieta Winkler, zdjęcia Lech Jankowiak, Józef Otter,
- „Ścieżka dydaktyczna” –zakładki do książek, pracowanie graficzne: Jan Wołoszyn, Rafał Kaczmarek, zdjęcia Józef Otter,
- folder” Nadleśnictwo Międzychód” (przedstawia następujące tematy: organizacja, uwarunkowania przyrodnicze, gospodarka leśna, ochrona lasu, ochrona przyrody, szkółka leśna, turystyka leśna i edukacja leśna, Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcza Notecka”, grzyby jadalne i grzyby niejadalne, mapa Nadleśnictwa, dane teleadresowe, leśnictwa z numerami telefonów),
- folder „Ścieżka dydaktyczna – BOBROWY ZAKĄTEK” (zawiera mapę z lokalizacją ścieżki, opis 11 przystanków, dane teleadresowe Nadleśnictwa),
- folder „ Ścieżki rowerowe: ŚLADAMI RADUSZA, KOPALNIA WANDA”- opracowanie Nadleśnictwo Międzychód, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej, sfinansowany przez Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie, Nadleśnictwo Międzychód, Fundację Gawrońskich,
- folder „ Radusz wieś, której nie ma”- opracowanie: Agnieszka Winkler, Antoni Taczanowski, folder zawiera informacje o wsi Radusz, stare mapy i mapę ścieżki rowerowej „Śladami Radusza”.
- folder „ Ochrona gatunków i siedlisk In situ w Nadleśnictwie Międzychód i Nadleśnictwie Łobez”: opracowanie – Nadleśnictwo Międzychód, publikacja jest współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,

- folder „Ośrodek Edukacji Ekologicznej Mokrzec”- opracowanie: H. Perzanowska, A. Winkler, zdjęcia: M. Fiszer, H. Perzanowska, A. Winkler, P. Mleczak, K. Rolbiecka. Folder opisuje ogólnie Nadleśnictwo Międzychód, koncepcję utworzenia i opis Ośrodka, wydano również folder w języku angielskim,
- pocztówki: ROŚLINY CHRONIONE, KUMAK, PŁAZY, SIEDLISKA – Projekt pn. „Ochrona gatunków i siedlisk in situ w Nadleśnictwie Międzychód i Nadleśnictwie Łobez” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,
- folder pocztówkowy (V Plener malarski „Puszcza Notecka” 1-14 września 2013r.), folder zawiera zdjęcia obrazów pochodzących z plenerów malarskich zorganizowanych przez Nadleśnictwo Międzychód na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka w latach 2005-2013.
- folder pocztówkowy z pleneru malarskiego „Puszcza Notecka”, projekt został dofinansowany przez Unię Europejską ze środków LEADER.

B. Wydawnictwa inne

- Puszcza Notecka (mapa przyrodniczo – turystyczna LKP), wydawnictwo PRZEGLĄD LEŚNICZY, tekst Władysław Kusiak i Paweł Anders, opracowanie merytoryczne: Władysław Kusiak, konsultacja: Paweł Anders, fotografie i grafika: Zbyszek Pajewski, Poznań 2004r.
- folder ścieżki rowerowej „SZLAK POWSTAŃ NARODOWYCH 1769-1919 POWIAT MIĘDZYCHODZKI”, opracowanie tekstów: J. Łożyński, A. Paczesny, A. Taczanowski, ilustracje Muzeum Regionalne w Międzychodzie, Oddział Biblioteki Publicznej, zbiory prywatne, opracowanie graficzne: Z. Jakubowski, P. Marchwiński, P. Sznytka, wydawca: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej,
- publikacja „Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie”, tekst: W. Gil, zdjęcia: Grzegorzcyk, Pajewski, Zyska, opracowanie graficzno-techniczne: Dziubińska, publikacja jest przewodnikiem po lasach nadleśnictw RDLP.
- folder „Puszcza Notecka”- zawiera ogólny opis Puszczy, mapę, teleadresowe informacje o nadleśnictwach, fotografie: Z. Rolbiecki, W. Kusiak, wydawnictwo: Przegląd Leśniczy,

- folder „Święto Podgrzybka” opisujący: Puszcę Notecką, Święto Podgrzybka, gimnazjadę, konkurs na Najsilniejszego człowieka Puszczy, konkurs na najlepszego drwala Puszczy, ceremoniał, imprezy towarzyszące, sponsorów,
- przewodnik krajoznawczy „Puszcza Notecka”, autorzy: Paweł Anders, Władysław Kusiak, pierwszy wizualny przewodnik krajoznawczy po jednym z największych kompleksów leśnych w Polsce, Poznań 2005r.
- przewodnik „ POJEZIERZE MIĘDZYCHODZKO-SIERAKOWSKIE”, autor Włodzimierz Łęcki, wydanie 2012/2013, wydano na zlecenie Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego,
- Notecki Szlak Turystyczny – przewodnik turystyczny, partnerzy projektu: Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”, Czarnkowsko-Trzcianecka Lokalna Grupa Działania, Stowarzyszenie Puszcza Notecka, Stowarzyszenie LGD Krajna nad Notecią,
- Atlas rowerowy- Krainy Stu Jezior – Powiatu Międzychodzkiego, projekt „Kraina 100 Jezior – Powiat Międzychodzki przyjazny dla turystów na 2 i 4 kołach. Etap I: „Sieć szlaków rowerowych” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, w Osi 4 LEADER, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, wydawca: Powiat Międzychód
- Kamil Szpotkowski „POWIAT MIĘDZYCHODZKI kraina 100 jezior”, wydano na zlecenie Starostwa Powiatowego w Międzychodzie,
- Kamil Szpotkowski „Gmina Międzychód” przewodnik przyrodniczo-turystyczny, wydano na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Międzychód,
- Kamil Szpotkowski „DOLINA KAMIONKI w zarysie przyrodniczo – historycznym”, publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze Środków Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach PROW na lata 2007-2013, wydano na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Międzychód.

VIII. Ustalenia KOMISJI PROGRAMU edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód

1. Powołanie Komisji

**Zarządzenie nr 26/2014 z dnia 22.09.2014 r.
Nadleśniczego Nadleśnictwa Międzychód
w sprawie powołania Komisji do sporządzenia „Programu edukacji leśnej
społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015–2025”**

Zn. spr. NE-7019-01/14

Na podstawie art. 35 ust.1 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity w Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. Zm.) oraz § 22 pkt. 3 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania Statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe i w związku Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych zarządzam:

§ 1

Powołuję Komisję w składzie:

- a) **Małgorzata Winkler-Jankowiak – Przewodnicząca, Specjalista Służby Leśnej,**
- b) **Jolanta Sojka — Główny Specjalista Służby Leśnej Koordynator ds. Edukacji RDLP w Szczecinie,**
- c) **Katarzyna Rolbiecka — Specjalista Służby Leśnej,**
- d) **Piotr Mleczak – Związek Harcerstwa Polskiego, Polski Związek Wędkarski,**
- e) **Sylwester Morawiak —Inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Międzychód,**
- f) **Kamil Szpotkowski – Członek Rady Naukowo Społecznej LKP Puszcza Notecka,**
- g) **Dariusz Nowak – Kierownik; Wydział Oświaty, Kultury i Sportu; Powiat Międzychód,**
- h) **Grażyna Marcinkowska – Dyrektor; Zespół Obsługi Ekonomicznej i Administracyjnej Oświaty; Gmina Międzychód,**
- i) **Krzysztof Krzyżaniak – Dyrektor; Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy,**
- j) **Małgorzata Skakun – Dyrektor; Zespół Szkół nr 1 Międzychód,**
- k) **Arkadiusz Karwatka – Dyrektor; Liceum Ogólnokształcące Międzychód,**

- l) Edward Doroba – Dyrektor; Zespół Szkół nr 3 Międzychód,
- m) Justyna Grześkowiak – Dyrektor; Przedszkole Miłośników Przyrody w Międzychodzie,
- n) Maria Wichniarek – Dyrektor; Przedszkole nr 4 w Międzychodzie,
- o) Andrzej Wilkoński – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej,
- p) Danuta Nowak – Kierownik; Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzychodzie,
- q) Jolanta Kławe – Dyrektor; Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kamionnie,

§ 2

Zadaniem Komisji jest opracowanie „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód” zwanego dalej Programem.

§ 3

Tryb pracy Komisji określa przewodniczący komisji.

§4

Komisja w toku prac uwzględni wytyczne i założenia zawarte w Zarządzeniu nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 09.05.2003 r.

§5

Posiedzenia Komisji odbywają się co najmniej dwukrotnie: dla przyjęcia założeń, przed przystąpieniem do opracowania Programu i przed jego ostateczną redakcją. Komisja sporządzi Protokoły ze swoich spotkań, które będą załącznikiem do Programu.

§6

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zatwierdził:

Piotr Bielanowski

mgr inż. Piotr Bielanowski

Nadleśniczy Nadleśnictwa Międzychód

Przedlesie, dnia 25.09.2014r.

PROTOKÓŁ

z pierwszego posiedzenia Komisji w sprawie opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024”

Dnia 25 września 2014r. w siedzibie Nadleśnictwa Międzychód odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji w celu opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024”.

W spotkaniu wzięli udział członkowie Komisji powołani Zarządzeniem Nr 26/2014 Nadleśniczego Nadleśnictwa Międzychód z dnia 22 września 2014 r., a także inni przedstawiciele lokalnych placówek oświatowych zainteresowani zagadnieniami edukacji leśnej (w załączeniu lista obecności).

Spotkanie prowadził nadleśniczy Piotr Bielanowski.

W podczas spotkania poruszano zagadnienia:

1. Zebrani zostali zapoznani z celem działania Komisji, efektem pracy której będzie opracowanie „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024”. Nadleśniczy wyraził nadzieję, że uczestnicy spotkania aktywnie włączą się w tworzenie Programu.
2. Pan dr Kamil Szpotkowski, członek Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka”, zaprezentował najnowszą publikację pt. „POWIAT MIĘDZYCHODZKI kraina 100 jezior przyroda i tradycja”. Publikacja prezentuje m.in. tereny, na których funkcjonuje Nadleśnictwo Międzychód.

3. Pan Piotr Bielanski nadleśniczy Nadleśnictwa Międzychód przedstawił zebranym prezentację multimedialną na temat Lasów Państwowych i Nadleśnictwa Międzychód.

4. Pani Katarzyna Rolbiecka lider edukacji leśnej w Nadleśnictwie Międzychód zapoznała zebranych z zadaniami zrealizowanymi przez nadleśnictwo w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa – prezentacja multimedialna pt. „Podsumowanie działalności edukacyjnej w Nadleśnictwie Międzychód prowadzonej w latach 2005-2013”.

5. W ramach dyskusji głos zabierali: Piotr Bielanski, Katarzyna Rolbiecka, Andrzej Wilkoński, Maria Wichniarek, Kamil Szpotkowski.

W zakresie planowanych działań edukacyjnych i określenia wstępnych założeń do tworzonego Programu przez nadleśnictwo na lata 2015-2024 zostały zgłoszone poniższe zagadnienia:

- potrzeba kontynuowania cyklicznej, corocznej imprezy edukacyjno-promocyjnej „Święto Podgrzybka”,
- Pan A. Wilkoński podzielił zdanie Pani K. Rolbieckiej, aby kontynuować akcje i imprezy cykliczne, które na stałe wpisały się w działalność nadleśnictwa, np. „Grzybobranie” i „Sprzątanie Świata”,
- Pani M. Wichniarek zaproponowała włączenie osób dorosłych do akcji „Sprzątania Świata”,
- organizacja konkursów dla różnych grup wiekowych dostosowanych do poziomu wiedzy,
- przygotowanie nowych materiałów edukacyjnych np. folderów,
- Pan K. Szpotkowski wskazał na potrzebę organizacji konkursów związanych z kulturową rolą lasu i możliwością dofinansowania tych działań z Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

6. Uczestników spotkania poproszono o przekazanie do nadleśnictwa w terminie do drugiego posiedzenia KOMISJI nowych pomysłów, uwag i sugestii dotyczących opracowywanego PROGRAMU.

7. Termin drugiego posiedzenia Komisji ustalono na 09 października 2014 r.
na godz. 9.00.

W załączeniu:
Lista obecności na posiedzeniu Komisji.

Protokołował: .....
Specjalista Służby Leśnej
mgr inż. Małgorzata Winkler-Jankowiak

NADLESNICZY
mgr inż. Piotr Bielanowski
Zatwierdził: .....

Posiedzenie komisji „Programu Edukacji Leśnej” w Nadleśnictwie Międzychód
25.09.2014

Lp.	Imię i nazwisko	Nazwa instytucji	Podpis
1.	Anna Kowalczyk	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 w MIĘDZYCHODZIE	
2.	Apriesske Kajganda-Stanko	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	
3.	drzewiost drzewiost	SOSN ul. - cicha	
4. m	Kamil Szpotkowski	ICHB PAN	
5.	Czesław Michalek	Gimnazjum nr 1 Międzychód	
6.	Bożena Antoniewicz	Szkoła Podst nr 1 Międzychód	
7.	Danuta Czowals	Stowarzyszenie Dom Samopomocy	
8.	Stefano Dziadziak	Stowarzyszenie Dom Samopomocy M-d	
9.	Edyta Łazarska	Plac 20-lecia Integr. nr 2	
10.	Zofia Kramm	ZS nr 3 Międzychód ul. Dworkowa 24	
11.	Edward Domb	ZS nr 3 Międzychód ul. Dworkowa 24	
12.	Dariusz Nawak	Stowarzyszenie Pomoc w Międzychodzie	
13.	MIROSLAWA ADAMSKA	ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. JANA PAWŁA II w BOWYNIU	
14.	GRAŻYNA MARCINIKOWSKA	UMIG - ZOEI AO MIĘDZYCHÓD	
15.	Jolanta Klanc	ZSP Kamionka	
16.	Arkadiusz Karmalke	LO Międzychód	
17.	Magdalena Stokas	ZS nr 1 Międzychód	

Posiedzenie komisji „Programu Edukacji Leśnej” w Nadleśnictwie Międzychód
25.09.2014

Lp.	Imię i nazwisko	Nazwa instytucji	Podpis
18.	Juliusz Gherkowski	Prezencja nr 116. Natarcińska Międzychód	
19.	Mauro Mielniczer	Prezencja nr 4 „Leśnicy Pięknicki”	
20.	Barbara Banantkiewicz	LO 15 śmigłobezchacie	Banantkiewicz
21.	Grażyna Michałska	Gimnazjum nr 2 Międzychód	Gelichelski
22.	Włodzisław Połonka	UTW. Międzychód	
23.	Rudolf Mielniczer	Stowarzyszenie	
24.	Sylwester Morawiec	N-ctus Międzychód	
25.	Małgorzata Krawiec-Jankowska	Nadleśnictwo Międzychód	
26.	Piotr Gillmanek	Notar. M-d	

Przedlesie, dnia 27.10.2014r.

PROTOKÓŁ

z drugiego posiedzenia KOMISJI w sprawie opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024”

W dniu 27 października 2014 r. w siedzibie Nadleśnictwa Międzychód odbyło się drugie posiedzenie KOMISJI dotyczące opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024”.

Celem spotkania było omówienie nowych propozycji, które zostały zaproponowane do ujęcia w planie edukacyjnym na następne 10 lat, wskazanie kierunków w jakim powinna podążać działalność edukacyjna nadleśnictwa oraz dyskusja na temat powstającego Programu.

W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Komisji oraz inni przedstawiciele placówek oświatowych zainteresowani edukacją leśną.

Spotkanie prowadził zastępca nadleśniczego Nadleśnictwa Międzychód Lech Jankowiak.

Podczas spotkania poruszono poniższe zagadnienia:

1. Pan Lech Jankowiak zastępca nadleśniczego Nadleśnictwa Międzychód przypomniał zagadnienia poruszane podczas pierwszego posiedzenia KOMISJI w sprawie opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024” z dnia 25 września 2014 r., zapoznając zebranych z protokołem z I posiedzenia.

2. Pani Małgorzata Winkler-Jankowiak lider edukacji w Nadleśnictwie Międzychód przedstawiła pomysły, uwagi i sugestie, jakie wpłynęły do nadleśnictwa, zgodnie z ustaleniami z pierwszego posiedzenia Komisji, w zakresie propozycji do ujęcia w PROGRAMIE.

Zgłoszone zostały poniższe zagadnienia:

Pani Justyna Grześkowiak (Przedszkole nr 1 w Międzychodzie):

- pomoc nauczycielom ze strony leśników w określeniu nazw roślin rosnących na terenach przyszkolnych,
- przygotowanie materiałów edukacyjnych i promocyjnych o tematyce leśnej, z wykorzystaniem pokonkursowych prac plastycznych dzieci, np. las w czterech porach roku

Pani Natalia Łazowska (Przedszkole nr 2 w Międzychodzie):

- ocena całorocznej pracy poszczególnych placówek oświatowych w zakresie edukacji ekologicznej, dokonywana przez nadleśnictwo na podstawie zgromadzonych przez placówkę materiałów związanych z tym tematem i dostarczonych oceniającemu pod koniec roku szkolnego,

Pan Antoni Taczanowski (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej), Pani Katarzyna Dziechciarz (Środowiskowy Dom Samopomocy):

- kontynuowanie organizacji cyklicznych akcji i imprez (m.in. rajdy rowerowe, „Święto Lasu”, „Sprzątanie Świata”, „Święto Podgrzybka”),

Pani Agnieszka Krzyżańska-Stańko (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy):

- uwzględnienie w działalności edukacyjnej potrzeb uczniów i osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym

Pan Kamil Szpotkowski (Rada Naukowo-Społeczna LKP „Puszcza Notecka):

- opracowanie i realizacja projektu edukacyjnego pt. „Struktura i funkcjonowanie ekosystemów leśnych” obejmującego warsztaty, publikacje materiałów edukacyjnych oraz przeprowadzenie konkursu. Dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

3. Pani Jolanta Sojka koordynator ds. edukacji leśnej w RDLP w Szczecinie wskazała na ważność udziału osób reprezentujących różne instytucje i organizacje w procesie tworzenia Programu. Podkreśliła rolę samego lasu, jako najlepszego obiektu edukacyjnego. Zwróciła uwagę na specyfikę przyrodniczą nadleśnictwa i możliwości wykorzystania w działaniach edukacyjnych, elementów środowiska leśnego charakterystycznych dla tego terenu, tj. grzyby, drewno wąskosłoiste. Wskazała na różne formy realizowanej edukacji. Odniosła się m.in. do zgłaszanych propozycji do Programu, popierając np. organizację warsztatów tematycznych dla nauczycieli, które kończą się wypracowaniem materiałów edukacyjnych.

4. W trakcie dyskusji nad „Programem edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie na lata 2015-2024” zostały poruszone następujące tematy:

Pani Jolanta Klawe (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kamionnie)

- organizacja warsztatów dla nauczycieli (katedralne i terenowe),
- kontynuowanie organizacji sprawdzonych konkursów,

Pan Włodzimierz Poraszka (Uniwersytet Trzeciego Wieku)

- współpraca w zakresie wykładów dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- zorganizowanie warsztatów fotograficznych dla dorosłych,

Pani Lidia Górna (Urząd Miasta i Gminy Międzychód)

- propozycja powstania maskotki towarzyszącej imprezom edukacyjnym,

Pani Grażyna Marcinkowska (Urząd Miasta i Gminy Międzychód ZOEiAO)

- potrzeba wydania materiałów edukacyjnych dostosowanych do grup wiekowych (jako przykład kolorowanka: „Żabka Międzysia, co robi dzisiaj? Zwiedza Miasto i Gminę Międzychód” - przedstawiony uczestnikom spotkania),

Pani Natalia Łazowska (Przedszkole nr 2)

- propozycja podsumowania i oceny całorocznej pracy przedszkoli w zakresie edukacji leśnej (nagrody w postaci kolorowanek, czasopism).

Pani Justyna Grześkowiak (Przedszkole nr 1)

- możliwość wypożyczania placówkom oświatowym (przedszkola) materiałów edukacyjnych.

5. Podsumowanie spotkania i zakończenie drugiego posiedzenia KOMISJI.

W załączeniu:

lista uczestników spotkania

Protokołował..... **Specjalista Służby Leśnej**

mgr inż. Małgorzata Winder-Jankowiak

Zatwierdził ..... **Z-ca NADLEŚNICZEGO**

mgr inż. Isech Jankowiak

Drugie posiedzenie komisji „Programu edukacji leśnej” w Nadleśnictwie Międzychód
27.10.2014r.

Lp.	Imię i Nazwisko	Nazwa instytucji	Podpis
1	KAJA KADZISZEWSKA	ZESPÓŁ SZKÓL NR 2	
2	Juliana Gankowicz	Miejska Szkoła nr 1 ul. dotychczasowa Międzychód	
3	Rafał Kubiak	Przedszkole w Stawyni	
4	Łucja Chabala	Pole nr 2	
5	Lidia Górna	UMiG Międzychód	
6	Agnieszka Bekier	Przedszkole nr 3 Michał Bekier	
7	Miroslaw Juchowicz	Przedszkole „BAJKA” w Bielstwie	
8	Edmund Nowak	Zespół Szkół nr 3 Mysłowice	
9	Włodzisław Pawlik	UTW Międzychód	
10	Marta Klara	ZSP Kaniowa	
11	GRAŻYNA MARCINKOWSKA	GRONA MIĘDZYCHÓD ZOEIAO	
12	Anna Kozłowska - Prok	Szkoła Podstawa nr 2 w Międzychodzie	
13	Margareta Kubiak - Janowska	Dziełarnia Międzychód	
14	Lech Janowski	- - -	
15	Margareta Stecher	Zespół Szkół nr 1 Mysłowice	
16	Jolanta Sokoł	RDL w Szczepanie	

IX. Program działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Międzychód na lata 2015-2024.

1. Założenia ogólne

1.1 Prowadzenie edukacji leśnej społeczeństwa w oparciu o istniejącą obecnie bazę edukacyjną.

1.2 Wykorzystywanie w edukacji naturalnych walorów Nadleśnictwa Międzychód takich jak Puszcza Notecka, obszary Natura 2000 oraz charakterystycznych dla drzewostanów nadleśnictwa elementów tj.: drewna wąskosłojowego, wydm śródlądowych, borów chrobotkowych, grzybów.

Przyjęcie założenia, że najlepszym obiektem edukacyjnym jest sam las.

1.3 Kontynuowanie dotychczasowych imprez cyklicznych.

1.4 Doskonalenie metod działalności edukacyjnej.

2. Założenia szczegółowe

2.1 Budowa nowych obiektów edukacyjnych.

Nie planuje się budowy nowych obiektów.

2.2 Utrzymanie istniejących obiektów edukacyjnych :

- bieżące prace konserwatorskie i remontowe,
- doposażenie istniejących obiektów edukacyjnych w nowe eksponaty.

3. Planowane przedsięwzięcia z zakresu edukacji leśnej:

- realizacja przedsięwzięcia pod nazwą „ Las dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe”. W ramach projektu przewidziano organizację warsztatów i konkursu z publikacją materiałów edukacyjnych.

Warunkiem realizacji wspomnianego przedsięwzięcia jest uzyskanie dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

- organizacja warsztatów dla nauczycieli z podziałem na część kameralną i terenową, temat warsztatów związany z funkcjonowaniem ekosystemów leśnych,

prowadzeniem zrównoważonej gospodarki leśnej, ochroną środowiska naturalnego, walorami Puszczy Noteckiej:

termin: wiosna, jesień

adresaci: nauczyciele.

- **organizacja warsztatów fotograficznych** związanych z uchwyceniem piękna przyrody Nadleśnictwa Międzychód, z podziałem na część kameralną i terenową:

termin: cały rok

adresaci: osoby dorosłe (Uniwersytet Trzeciego Wieku)

- **organizacja konkursów plastycznych, ekologiczno-przyrodniczych, fotograficznych dla różnych grup wiekowych, dostosowanych do poziomu wiedzy i umiejętności uczestników,**

- **przygotowywanie wystaw edukacyjnych i promocyjnych** z prac po plenerach malarskich na terenie LKP, z prac po konkursach rysunkowych, plastycznych i fotograficznych.

- **kontynuowanie organizacji cyklicznych imprez i akcji edukacyjnych m. in.:**

„Święto Podgrzybka”, „Święto Lasu”, „Sprzątanie Świata”, „Dni Ziemi”, „Dzień Dziecka”, „Grzybobranie”, „Ratujmy kasztanowce”, „Dokarmianie zwierząt”, „Akcja Choinka”.

- **przygotowanie materiałów i wydawnictw edukacyjnych m.in.:**

kolorowanki z postacią, która oprowadza po najciekawszych miejscach Nadleśnictwa Międzychód, prezentacji multimedialnych na potrzeby prelekcji, wykładów, spotkań a także folderów, pocztówek, kalendarzyków, zakładek, naklejek itp.,

- **organizowanie wykładów** dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku,

- **zaprojektowanie i wykonanie maskotki**, charakterystycznej dla Nadleśnictwa Międzychód, która będzie wykorzystana podczas imprez masowych,

- **organizacja cyklicznych rajdów rowerowych i pieszych połączonych z konkursami przyrodniczymi,**

w programach edukacja leśna, przyroda i historia Puszczy Noteckiej, promocja LKP

termin: czerwiec, wrzesień

uczestnicy: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, dorośli.

- **przygotowanie oferty edukacyjnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym** (obrazowo-zabawowe formy edukacji):

termin: rok szkolny

adresaci: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Środowiskowy Dom Samopomocy,

- **kontynuowanie współpracy m.in. w zakresie współorganizacji:**

konkursu ekologiczno-przyrodniczego w Zespole Szkolno-Wychowawczym w Kamionnie, konkursu przyrodniczo-towieckiego w Skwierzynie, rajdu „Zapałka” wspólnie z ZHP, „Dni Pieczonego Ziemniaka” wspólnie z przedszkolem „Bajka”, z różnymi placówkami „Mikołaja” i „Zajęczka” w lesie,

- **współpraca w zakresie edukacji na temat prowadzenia gospodarki leśnej:**

(media, przedszkola i szkoły z zasięgu Nadleśnictwa Międzychód, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, koła łowieckie, miejscowa prasa, agroturystyka i „zielone szkoły”),

- **podnoszenie wiedzy kadry nadleśnictwa w zakresie umiejętności prowadzenia zajęć edukacyjnych.**

X. Kronika

Planowanie i dokumentowanie działalności edukacyjnej

Poszczególne plany na kolejne lata w zakresie realizacji PROGRAMU oraz roczne sprawozdania z jego realizacji będą gromadzone w osobnym segregatorze stanowiącym załącznik do niniejszego opracowania.

Sporządził:

Specjalista Służby Leśnej

mgr inż. Małgorzata Winkler-Jankowiak

Zaakceptował:

NADLEŚNICZY

mgr inż. Piotr Białanowski